

♪[PRZECIĄGŁY DŹWIĘK]

LEKTOR: „Audycje Kulturalne” – w dobrym tonie.

♪[FRAGMENT UTWORU „TO OSTATNIA NIEDZIELA”]

IZABELA ŻUKOWSKA: „To ostania niedziela” – tango powstało w tysiąc dziewięćset trzydziestym piątym roku, skomponował Jerzy Petersburski do tekstu Zenona Friedwalda. Z uwagi na ponury tekst zyskał on miano tanga samobójców. Największą popularnością ostatnia niedziela cieszyła się w wykonaniu Mieczysława Fogga, choć tango śpiewali też Albert Harris i Tadeusz Faliszewski.

♪[FRAGMENT UTWORU „TO OSTATNIA NIEDZIELA”]

IZABELA ŻUKOWSKA: Autorem ponurego tekstu, w którym bohater żegna się z pozostawiającą go dla innego, ukochaną był Zenon Friedwald, z zawodu chemik po uczelni we Francuskiej Tuluzie, jednak w zawodzie Friedwald nie pracował od tysiąc dziewięćset trzydziestego drugiego roku prowadził we Lwowie teatrzyk rewii „Ósma pięć”. Hilary Tempel – dyrektor wytwórni Syrena Record zaproponował mu by zajął się prowadzeniem wydawnictwa nutowego – „Nowa scena”. Friedwald przyjął propozycję, przeniósł się do Warszawy i kierował wydawnictwem do tysiąc dziewięćset trzydziestego dziewiątego roku, jednocześnie pracował w Ministerstwie Spraw Wojskowych, dla którego realizował nagrania propagandowe. Jako pracownik ministerstwa, we wrześniu tysiąc dziewięćset trzydziestego dziewiątego roku, został ewakuowany do Rumunii, skąd przez Grecję i Turcję dotarł do Palestyny. W Tel Awiwie założył polskojęzyczny teatr literacko – artystyczny, a dwa lata później satyryczny teatr wystawiający w języku hebrajskim. Po zakończeniu wojny pozostał w Izraelu, gdzie prowadził wytwórnię płytową.

♪[FRAGMENT UTWORU „TO OSTATNIA NIEDZIELA”]

IZABELA ŻUKOWSKA: Tango, które Zenon Friedwald stworzył z Jerzym Petersburskim w przedwojennej Warszawie rozpoczęło swoją międzynarodową karierę jeszcze przed wybuchem drugiej wojny światowej. W tysiąc dziewięćset trzydziestym siódmym roku utwór zawędrował do Rosji Sowieckiej. W Moskwie zaproponowano nagranie tanga orkiestrze pod dyrekcją Aleksandra Kwasmana. Tekst rosyjski napisał poeta Josif Aliek. W tej wersji dochodziło do rozstania zakochanych, ale nad brzegiem ciepłego morza, czyli w miejscu bardzo romantycznym, o którym zdecydowana większość rosyjskich obywateli mogła tylko pomarzyć. To właśnie ta wersja stała się muzycznym motywem filmu Nikity Mihałkowa z tysiąc dziewięćset czterdziestego czwartego roku. Film w polskiej wersji nosi tytuł „Spaleni słońcem”, ale wersja rosyjska to „Zmęczeniu słońcem”, czyli tak, jak nazywa się tango petersburskie w tłumaczeniu Alieka. Co ciekawe, akcja filmu rozgrywa się w tysiąc dziewięćset trzydziestym szóstym roku. „To ostatnia niedziela” w języku rosyjskim powstała w roku tysiąc dziewięćset trzydziestym siódmym. Film Mihałkowa otrzymał

oskara w kategorii „Najlepszy film nieanglojęzyczny”. W Polsce po wojnie tango – „To ostatnia niedziela” zaśpiewali Kora, Maria Sadowska, Magda Navarette, Cała Góra Barwinków czy Piotr Fronczewski.

♪[FRAGMENT UTWORU „TO OSTATNIA NIEDZIELA”]

♪[PRZECIĄGŁY DŹWIĘK]

LEKTOR: „Audycje Kulturalne” – w dobrym tonie.